НАСТАВНА ПРОГРАМА ЗА ПРЕДМЕТОТ
ТРУДОВО ПРАВО

I. Податоци за раководителот на предметната програма и предметните наставници

Име и презиме:	Научен степен и академско звање:
Тодор Каламатиев (раководител на предметната програма и предметен наставник)	**доктор на науки и редовен професор**
Лазар Јовевски (предметен наставник)	**доктор на науки и доцент**
Александар Ристовски (предметен наставник)	**доктор на науки и доцент**

II. Податоци за соработниците и другите предавачи на предметната програма

Име и презиме на соработникот:	Научен степен и академско звање на соработникот:
Други предавачи (експерти од практиката):	

III. Основни податоци за предметната програма

Назив на предметната програма: ТРУДОВО ПРАВО	
Код на предметната програма: 50805	**Број на кредити: 7**
Вкупно часови настава: 48	**Број на страници задолжителна литература: 390**
Студиска година кога се изучува предметната програма: II година, додипломски студии	**Семестар во кој се изучува предметната програма: IV**

IV. Опис на предметната програма и клучни зборови (термини)

Опис на предметната програма

Трудовото право е посебна и самостојна правна дисциплина во правниот систем. Негов основен предмет на проучување и уредување претставуваат работните односи per se.

Предметната програма „трудово право” се состои од два дела: Прв дел – Општи и основни прашања на трудовото право и Втор дел – работни односи.

Првиот дел опфаќа општо-теориски прашања како што се: предмет, дефиниција, значења, место во правниот систем, карактеристики, однос на трудовото право со други правни дисциплини, развој, домашни и меѓународни извори. Покрај воведните напомени, во рамките на овој дел, значително внимание се посветува на колективните договори и Меѓународната Организација на Трудот (МОТ).

Вториот дел од предметната програма се однесува на работните односи. Во овој дел доминираат позитивно-правните аспекти кои се предмет на уредување на работното законодавство на Република Македонија (т.е. Законот за работните односи и останатите посебни прописи во сферата на трудот) со кој се регулираат работните односи. Работните односи се структурираат во три покрупни фази (засновање на работен однос, права и обврски во текот на работниот однос и престанок на работниот однос) кои претставуваат составен дел од предметната програма. Оттука, предметната програма ги опфаќа и прашањата за: правниот механизам на засновање работен однос, работното време, одморите, отсуствата, мирувањето на правата и обврските од работниот однос, заштитата на работниците при работа, платите и надоместоците на плати, правото на организирање на работниците и работодавачите, правото на штрајк, одговорноста на работници, престанокот на важноста на договорот за вработување, остварувањето и заштитата на правата од работен однос и инспекцискиот надзор.

Клучни зборови (термини) за предметната програма

труд, работен однос, договор за вработување, синдикати, работодавачи, колективни договори, Меѓународна Организација на Трудот (МОТ), Закон за работните односи.

Начин на оценување и полагање на испитот

Оценувањето и полагањето на испитот по трудово право, ќе се спроведува на следниот начин:

- **Испит**
  - Задолжителен завршен писмен тест или усмен испит по завршување на 12-та недела од предавањата
  - Студентите на завршниот испит ќе можат да освојат максимум 90 поени
  - Студентите не полагаат влезен колоквиум

- **Активност**

  - Студентите имаат можност да остваруваат **најмногу 10 поени** од активност за време на наставата, а под раководство на наставникот при што остварените поени ќе бидат дел од финалната оцена.
  - Начинот на спроведување на активноста е во зависност од потребите на групата и наставната единица предвидена во Силабусот на предметот

- **Финална оцена**

  - Во финалната оцена се засметуваат поените остварени од завршниот испит и поените остварени од активност
  - Финалната оцена не може да надмине 100 поени

V. Цели и резултати што треба да се постигнат

Цели и резултати што треба да се постигнат
Изучувањето на предметот Трудово право на студентите ќе им овозможи: - да се запознаат со корпусот прашања и проблеми кои се составен дел на трудовото право, поаѓајќи од фундаменталната премиса дека „секој од нив еден ден ќе заснова работен однос” и токму поради тоа познавањата на правата од работен однос претставуваат и прашања на борба за поквалитетен живот; -да се запознаат со различните аспекти на остварувањето на правата, обврските и одговорностите од работниот однос како и со правните институции од областа на трудот; -да ги проучуваат работните односи во практиката преку постапката за вработување, склучување на договор за вработување, остварување и заштита на правата од работен однос, постапката за одговорност на вработените, престанокот на работниот однос и слично; -да се стекнат со практични знаења во изработка на конкретни акти кои се предмет на проучување на трудовото право; - да се овозможат разни форми и облици на интеракција и учество на студентите во спроведувањето на наставата; - да се понуди теоретска основа за студентите кои ќе ја продолжат својата научна наобразба на II циклус студии (мастер „Деловно Право”, Модул Б-трудово право) и нивна солидна подготовка за полесна адаптација на пазарот на труд.

VI. Методологија на предавање

Методологија на предавање
Реализацијата на наставата ќе опфаќа употреба на современа техника на предавања (интерактивни предавања, анализа на случаи, вежби и презентации). Најголемиот дел од наставата ќе се одвива со примена на современа информатичка технологија, која вклучува Power Point презентации и други мултимедијални техники. Се очекува ангажираност на студентите преку истражувања на одредени теми кои ќе бидат јавно презентирани. Наставните содржини ќе се реализираат од страна на предметните наставници, а по потреба и од страна на соодветни надворешни соработници. Во текот на наставата, предвидени се и посети на соодветни институции и/или организации, кои ќе придонесат кон зајакнување на практичните знаења и искуства на студентите.

VII. Детална структура на предметната програма

Недела бр. 1	**број на часови: 4**
назив на тематската целина: *ВОВЕДНИ НАПОМЕНИ (Прв дел)*	**задолжителна литература:** Старова.Г, *Трудово Право*, (Просветно дело АД Скопје), 2009, стр. 7-28
Детална структура на тематската целина: 1. Воведни Напомени 2. Предмет и содржина на трудовото право 3. Дефиниција на трудовото право во правната теорија 4. Местото, значењето и називите на трудовото право 5. Субјекти на трудовото право	
Недела бр. 2	**број на часови:4**
назив на тематската целина: *ВОВЕДНИ НАПОМЕНИ (Втор дел)* *ПОСТАНОК И РАЗВОЈ НА ТРУДОВОТО ПРАВО И ЗАКОНОДАВСТВО*	**задолжителна литература:** Старова.Г, *Трудово Право*, (Просветно дело АД Скопје), 2009, стр. 28-59
Детална структура на тематската целина: 1. Воведни Напомени (Втор дел)	

1.1 Кодификација и унификација на трудовото право 1.2 Односот на трудовото право со другите правни дисциплини 1.3. Карактеристики на трудово право 2. Постанок и развој на трудовото право и законодавство 2.1. Развој на трудовото право и законодавство-основни обележја во поедини периоди и земји 2.2 Развој на трудовото право и законодавство во Република Македонија 2.3 Современиот развој на трудовото право и законодавство во Република Македонија 2.4.Општи карактеристики и тенденции во развитокот на трудовото право и законодавство	
Недела бр. 3	**број на часови:4**
назив на тематската целина: ИЗВОРИ НА ТРУДОВОТО ПРАВО	**задолжителна литература:** Старова.Г, *Трудово Право*, (Просветно дело АД Скопје), 2009, стр. 60-73
Детална структура на тематската целина: 1. Воведни напомени 2. Поим и видови на изворите на трудовото право 3. Домашни извори на трудовото право	
Недела бр. 4	**број на часови:4**
назив на тематската целина: КОЛЕКТИВНИТЕ ДОГОВОРИ КАКО ИЗВОРИ НА ТРУДОВОТО ПРАВО	**задолжителна литература:** Старова.Г, *Трудово Право*, (Просветно дело АД Скопје), 2009, стр. 73-101 Закон за работните односи, (Сл.весник на Р Македонија, бр.62/05), Глава XIX „Колективни договори", чл.203-чл.235
Детална структура на тематската целина: 1. Колективни договори како извор на трудовото право 2. Историски контекст на појавата на колективните договори и нивното значење 3. Предмет и содржина на колективните договори 4. Субјекти и склучување на колективните договори 5. Правна природа на колективните договори 6. Европските искуства за колективните договори и колективното договарање	
Недела бр. 5	**број на часови:4**
назив на тематската целина:	**задолжителна литература:**

МЕЃУНАРОДНИ ИЗВОРИ НА ТРУДОВОТО ПРАВО	Старова.Г, *Трудово Право*, (Просветно дело АД Скопје), 2009, стр. 101-134
Детална структура на тематската целина: 1. Значење на изворите на трудовото право со меѓународен карактер 2. Меѓународна организација на трудот (МОТ)	
Недела бр. 6	**број на часови:4**
назив на тематската целина: ОСТАНАТИ МЕЃУНАРОДНИ ИЗВОРИ НА ТРУДОВОТО ПРАВО	**задолжителна литература:** Старова.Г, *Трудово Право*, (Просветно дело АД Скопје), 2009, стр. 134-174
Детална структура на тематската целина: 1. Нормите усвоени во рамките на ООН како меѓународни извори на трудовото право 2. Нормите усвоени во рамките на Советот на Европа како меѓународни извори на трудовото право 3. Нормите усвоени во рамките на Европската Унија како меѓународни извори на трудовото право 4. Нормите усвоени во рамките на одредени регионални организации како извори на трудовото право 5. Билатералните договори како извори на трудовото право 6. Односот на меѓународните извори на трудовото право	
Недела бр. 7	**број на часови:4**
назив на тематската целина: РАБОТНИ ОДНОСИ – ВОВЕДНИ НАПОМЕНИ	**задолжителна литература:** Старова.Г, *Трудово Право*, (Просветно дело АД Скопје), 2009, стр. 175-215
Детална структура на тематската целина: 1. Создавање и развој на работните односи 2. Работните односи во правната теорија 3. Поим и елементи на работниот однос 4. Основни начела на работниот однос 5. Субјекти на работниот однос	
Недела бр. 8	**број на часови:4**
назив на тематската целина: ПРАВЕН МЕХАНИЗАМ ЗА ЗАСНОВАЊЕ НА РАБОТНИОТ ОДНОС	**задолжителна литература:** Старова.Г, *Трудово Право*, (Просветно дело АД Скопје), 2009, стр. 215-255

Детална структура на тематската целина: 1. Обезбедување на потребата од нови работници 2. Објавување на слободни работни места, односно огласување на потребата за нови работници 3. Услови за засновање на работниот однос 4. Избор меѓу пријавените кандидати 5. Проверка на способностите и знаењето на работникот за вршење на работите 6. Правен основ за засновање на работен однос – договор за вработување 7. Време на кое се заснова работниот однос 8. Посебни видови на договори за вработување 9. Вршење на други работи и работа на одредени категории лица	
Недела бр. 9	**број на часови:4**
назив на тематската целина: ПРАВА НА РАБОТНИЦИТЕ ОД РАБОТНИОТ ОДНОС И НИВНАТА ПОЛОЖБА (ПРВ ДЕЛ)	**задолжителна литература:** Старова.Г, *Трудово Право*, (Просветно дело АД Скопје), 2009, стр. 256-296
Детална структура на тематската целина: 1. Работно време 2. Паузи и одмори 3. Отсуства 4. Мирување на работниот однос – односно на правата и обврските од работен однос 5. Заштита на работниците при работа	
Недела бр. 10	**број на часови:4**
назив на тематската целина: ПРАВА НА РАБОТНИЦИТЕ ОД РАБОТНИОТ ОДНОС И НИВНАТА ПОЛОЖБА (ВТОР ДЕЛ) ОДГОВОРНОСТ НА РАБОТНИЦИТЕ	**задолжителна литература:** Старова.Г, *Трудово Право*, (Просветно дело АД Скопје), 2009, стр. 296-322
Детална структура на тематската целина: 1. Права на работниците од работниот однос и нивната положба (Втор дел) 1.1 Плати и надоместоци на плата 1.2. Правото на организирање на работниците и работодавачите 1.3. Правото на штрајк 1.4. Економско-социјален совет 2. Одговорност на работниците 2.1. Материјална одговорност на работниците 2.2. Прекршочна одговорност	
Недела бр. 11	**број на часови:4**
назив на тематската целина:	**задолжителна литература:**

ПРЕСТАНОК НА ВАЖНОСТА НА ДОГОВОРОТ ЗА ВРАБОТУВАЊЕ (РАБОТНИОТ ОДНОС)	Старова.Г, *Трудово Право*, (Просветно дело АД Скопје), 2009, стр. 323-343
Детална структура на тематската целина: 1.Општи согледувања во врска со престанокот на работниот однос 2. Правен механизам на престанокот на работниот однос, односно на договорот за вработување 3. Одлука за престанок на работниот однос, односно на важноста на договорот за вработување	
Недела бр. 12	**број на часови:5**
назив на тематската целина: ОСТВАРУВАЊЕ И ЗАШТИТА НА ПРАВАТА ОД РАБОТЕН ОДНОС	**задолжителна литература:** Старова.Г, *Трудово Право*, (Просветно дело АД Скопје), 2009, стр. 343-347
Детална структура на тематската целина: 1. Заштита на правата на работникот кај работодавачот и пред надлежниот суд *2. Заштита на правата на работникот пред синдикатот* *3. Мирно решавање на индивидуалните и колективните работни спорови* *4. Инспекциски надзор во областа на работните односи*	

VIII. Активности на надворешни институции

Активности на надворешни институции
1. Посета на надлежни судови за одлучување во работни спорови (Основен Суд Скопје II Скопје) 2. Посета на синдикати (Сојуз на синдикати на Македонија и Конфедерација на слободни синдикати) 2. Посета на здруженија на работодавачи и стопански комори 3. Посета на Министерството за труд и социјална политика на Република Македонија 4. Посета на Агенцијата за вработување на Република Македонија 5. Средба со претставници на Економско – социјалниот совет на Република Македонија

IX. Литература

Задолжителна литература
Старова.Г, *Трудово Право*, (Просветно дело АД Скопје), 2009 Закон за работните односи, (Сл.весник на Р Македонија, бр.62/05)
Дополнителна литература
Каламатиев.Т, *Работно Законодавство* (Прописи од сферата на трудот), Фондација Friedrich Ebert Stiftung, Скопје, 2012. Каламатиев.Т, *Прирачник за синдикални претставници*, Friedrich Ebert Stiftung, Скопје, 2010

Каламатиев.Т, Ж.Митревски и А.Ристовски, *Права од работен однос на жените и младите во Република Македонија*, Fridrich Ebert Stiftung, Скопје, 2011
Јовевски.Л, *Колективни преговори*, Цетис, Скопје, 2006
Старова.Г и Т.Беличанец, *Трудово Право*, (Универзитет „Св.Кирил и Методиј”- Скопје, Правен факултет, 1996
Старова.Г и Т.Каламатиев, *Работотни односи и законодавство*, Скопје, 2006
Supiot.A, *Que sais-je? Le droit du travail*, Presses Universitaires de France, 2004